

Сый берилу

Къабарты-Малкъарда жашагъанлагъа

Хурметли шухёла!

Жюрегими теренинден сизни Къабарты-Малкъар Республиканы 100-жыллыгы бла алгышлайма.

Республиканы кыраулыуу россей кыраллыккыны кючлеуде, халкъланы къадарларында уллу магъананы тутханды, Къабарты-Малкъарда тургъанла уа Шимал Кавказы эм ариу регионларын бирде жашайдыла.

Сиз белгили адамларыгыз эм кеп тёлу жерлешлеригиз болдурган жетишимлеригиз бла ёхтемленирге боллуксуз, ала атлары иги бла айтдырып, Ата журтну уруну летописине тийшли юлюш къошуп, илмуну, искусствону, билим беруну айнытууга уллу кыйын салгандыла.

Белгилерчады, сиз бир жерде болмагъанча бай тарыхны, ниет эм маданият хазнагызны аялуу сакълайсыз, бурунгулу адетлеригизге бла тёрелеригизге жаш тёлую юиретесиз. Бюгонлюкде республика

Владимир ПУТИН,
РФ-ни Президенти.

Саулукъ эм мамырлыкъ тежегенди

Къабарты-Малкъарда жашагъан сыйлы жамауат!

Жюрегими теренинден сизни Къабарты-Малкъар Республика кыралгъанлы 100-жыллыгы бла алгышлайма!

Кыраллыккыны кырауда, бирликни эм келишулюккю кючлеуде, монглу эм тийшли жашар кючюн регионну миллетлери тёлелери уллу эм сейрлик шартладан толлу тарых жолну ётгенди.

Бюгонлюкде Къабарты-Малкъар, анга тамата тёлелери кыйгъан хазнаны алып, алгъа ышаныулыкъ бла кырайды. Республиканы экономикасында, социал бёлумюнде, маданият эм спорт жашауда иги жанына аламан тюрленуле боладыла.

Инвестициялы эм инфраструктуралы проектле жашауда бардырыладыла, жангы ишчи жерле кыралдыла. Туризмни андан ары айнытуу республиканы алгъа барууна себеплик этеди.

Жыл сайын регионну курортларына к-

Юрий ЧАЙКА,
Россей Федерацияны
Шимал-Кавказ Федерал округда
толу эркинликке келечиси.

Келишим

Инвестиция онгланы игилендиррге болушуркыду

Петербургда XXV халкъла аралы экономика форумда Къабарты-Малкъар Республиканы бла Промсвязьбанкны араларында бирге ишлеуно юсюнден келишим къабыл кёрюлгенди. Анга КъМР-ни Башчысы Казбек Коков бла «Промсвязьбанк» обществуно онуюсу Пётр Фрадков кыл салгандыла.

«Бу документ къошакъ келишимле этерге, борчла салырга онг берликди. Ала баш магъаналы проектлени, федерал эм регион программаланы жашауда бардырууга себеплик этерикди. Битеу бу мадарла Къабарты-Малкъарны инвестиция онгларын игилендиррге болушуркыдула», – дегенди Казбек Коков.

«ПСБ Къабарты-Малкъарда экономика эм социал ышангылыккыны мадарларын толтурууно координация штабыны келечиси. Банк берген кредит-финанс амалла Къабарты-Малкъарны экономикасыны айныуун жалчытыркыларына ишексизме», – деп чертгенди Пётр Фрадков.

Эки жаны да мындан ары толтурулукъ жумушларыны сюзгенди. ПСБ социал магъаналы проектлени жашауда бардырууга къатышырыкъды, шёндюго банк технологияланы бла инфраструктураны айнытууга себеплик этерикди. Алай бла гитче эм орталыкъ бизнесни предприятияларын кредитле бла жалчытыу система кыраллыккыды, ипотека бла чырмаусуз хайырланууга боллуккыду. Документни чеклеринде регионда инвестиция онглары игилендирге белгилениди, банк республиканы инсанларын жашау журтла бла жалчытыу программалагъа къошаллыккыды.

Казбек Коков телеграм-каналында ишчи тубешуно эсеплерини юслеринден билдиргенди эмда банкны онуючларына Орам баскетболну арасын ишлетирге башламчылыкъ этгенлери ючюн ыразылыгын айтханды. Ол «ПСБ-сабийлеге» битеуроссей спорт проект» социал проектни чеклеринде этиликди. Ара Нальчикде 2-чи Таман Дивизия атлы орамда кыраллыккыды.

КъМР-ни Башчысы

Ёмюрлени теренинден келген ёхтемлендирген шухёлукъ

КъМР-ни Башчысы Казбек Коков Адыгея Республиканы Башчысыны къуллугуна киргени бла Мурат Кумпиловну алгышлагъанды:

«Адыгеяны халкъыны, кыралны Президенти Владимир Владимирович Путинни, республиканы Кырал советини депутатлары ышаныулыккыларын тамамларыгызны тежейме», – деп айтылады анда.

«Шёндюго кыйын кезиуде Адыгеягъа башчылыккыны туугъан журтуна, халкъына суйемкликни, кертиликни юлгюсюн кёрюзген адам этгени бютюнда магъаналыды. Терен профессионал билим, жыйшдырған сынау, эм башы уа – республикагъа, Ата журтубузгъа къуллукъ этерге хазырлыкъ Мурат Каральбиевичге анга ышанылган жууаплы ишни бет жарыккы толтурурга себеплик этериклерине ишексизме. Аны ышангылы мурдору уа салынганды. Бюгонлюкде Адыгеяда битеу сфералада да иги жанына тюрленуле барадыла. Хар жылдан да шахарла, элле жангыртыладыла, айбатланадыла, социал, транспорт инфраструктура игилендирилди. Ол а республиканы халкъыны иш кёллюлюгюно, аны онуючларыны ономлу политикаларыны хайырындан болгъанды», – деп чертгенди Казбек Коков.

Къабарты-Малкъарны Башчысы Къабарты-Малкъарны бла Адыгеяны халкъларын ёмюрлени теренинден келген шухёлукъ бирикдиргенлерин айтханды: «Ата-бабаларыбыздан келген нёгерликни мындан ары да сакъларыкъбыз. Биз барыбыз да бирге демениги кыралны кеп миллетли юйюрюнде бирге жашайбыз эм айныбыз. Кёлгъа бирден алсакъ, республикаларыбызны, Россейни да айнытууда салынган борчланы тамамлап, жетишимле болдурлуккыбуз. Мурат Каральбиевични къуллугуна киргени бла энтта бир кере жюрегимден алгышлайма. Бу жууаплы ише жетишимле тилейме, къарындаш Адыгея республиканы халкъына уа ырахатлыкъ, ахшылыкъла, айныу тежейме».

Ыспасэтлу

Казбек Коков РФ-ни Президенти Владимир Путинге КъМР-ни 100-жыллыгы бла алгышлагъаны ючюн ыразылыгын билдиргенди

Республиканы кеп миллетли халкъыны атындан бизни Президентибиз Владимир Владимирович Путинге Къабарты-Малкъарны кыраулыууно 100-жыллыгы бла жылы алгышлагъаны ючюн битеу жюрегимден ыразылыгызны билдиррге излейме.

Владимир Владимирович кесини сёзюнде республиканы жетишимлерине берген бийик багъа регионну мындан арысында тийшли айныууна эм республикабызны бла битеу Россейни игилерине деп урунган адамларыбызны жангы жетишимлерине кёллендиргенине ийнанам.

Багъалы жерлешлерим! Бу кюнде бирлешген Къабарты-Малкъар республиканы ёмюрлюк юбилейин белгиледи, ол 100 жыл мындан алгъа Россейни санында миллет субъект даражаны алгъанды.

Биз барыбыз да хазырланган бу кюнге тийшли эсепле бла тубейбиз. Президентибиз белгилегенича, адамланы жашауларын игилендируу битеу ишибизни баш борчуду. Ол борчну миллет проектлени бардыргъаныбызны, сабийлери болгъан юйюрлени аллында социал борчларыбызны тамамлагъаныбызны, кырал таматаланы кризисге къажу онуюларыны хайырларын да тындырабыз. Аны бла бирге кесибизни жаныбыздан иш не къадар башламчылыккыладан толлу, тынгылы, адамла сезерча эсепли болурча этерге кюрешибиз.

Юч жылгъа жюзле бла магъаналы объекте ишлегенбиз эм ишлейбиз, ремонт этгенбиз эм этерикбиз. Ала социал макемеледи, инфраструктура, жолладыла. Биз толусунлай школгъа дерин билим беруну жалчытылынырча эталгъанбиз, школгъа дерин билим берген онла бла блокла ишлегенбиз, ол санда алгыын

заманлада алай макемеле болмагъан узакъ элде да. Биз 10 жангы мектеп ишлейбиз эмда эндиги жылда дагъыда сегизини кырулушларын бардырыкъбыз. Аны хайырындан битеулю билим берген макемелерибизни бир сменни низамгъа кёчюрю амал боллуккыду. Жылла бла ремонтларын сакълап турган онла бла эл школлары тынгылы жангыртабыз. Эки жылгъа 60 мектепни ремонтун этерге эм

Казбек КОКОВ,
Къабарты-Малкъар
Республиканы Башчысы.

жалчытырга умутлубуз, 2026 жылгъа дерин уа 176 битеулю билим берген макемени тийшли халгъа келтирикбиз. Халкъны качество суу бла жалчытыу ишени эм суу кетген ызланы жангыртуу ишени башлагъанбиз, битеу къошулуруга онг болгъан программалагъа бла проектеле къатышып. Ала энчи муниципал объектеледи, Бахсан, Зольск водоводадыла, Элбрус районда коллекторладыла. Ол жарсыну ахырына дерин тындырырга умутлубуз.

Саулукъ сакълауу биринчи звеносун жангыртуу медицина болушлукъ

тапдырууно игилендиргенди, онла бла макемелени шёндюгюлю медицина оборудование бла жалчытырга онг бергенди. Хазна кълмагъанлай битеу поликлиникагъа тынгылы ремонт этилгенди. 2025 жылгъа дерин Октябрьское, Жемталада, Акъ-Сууда, Кенжеде, Звёздныйде, Тёбен Черекде, Куба-Табада, Красносельскоеде, Светловодскоеде, Дейскоеде жангы врачбный амбулаторияны макемларыны кырулушларын башлар умутлубуз. 10 элде амбулаторияла тынгылы ремонт этерикбиз.

Онкология диспансерни, Элбрусда жангы участок больницаны эм Нальчикде жангы поликлиниканы «Саулукъ сакълау» миллет проектге къошханбиз эм кырулушларын башлагъанбиз. Быйыл Республиканы сабий клиника больницаны эм Нальчикде сабий поликлиниканы тынгылы ремонтларын бошарыкъбыз. Республиканы бюджетни ырысхысына инсанланы льготалы къауумларын дарманла бла жалчытылынуларын 180-ден 600 миллион сомгъа дерин кёбейталгъанбиз. Ол иш андан ары да кючлениркиди.

Жол эм жашау журт кырулушу андан ары бардырабыз – ол экономиканы алгъа элтген, ёсдюрген ызладан бириди. Ала жаламан инвестицияла тоийюлдюле, аны бла бирге ишчи жерледиле. Жаламан Нальчикде юч жылгъа 50 километрден асла жолгъа ремонт этилгенди, андан сора да муниципалитетледе жолла: элде, гитче шахарлада. Биз бу кюнде ачхан жангыртылган проспектеле шахарны айбатландыргъанлары бла бирге аны ырахатлыкъ эм бютюн кюркыуусуз этгенди.

Жолланы ремонту бла кырулушу борчлу халда орамда жарыккы берген системаланы орнатуу бла бирге тамам-

ланады – ол да кюркыуусулуккыду. «Кавказ» федерал трассаны хазна кълмай бары да 4 полосалыды. Эсепде – авраияла азаядыла, ол а бек башыды.

Дагъыда не затны айтырга боллуккыду? Элдеде бла шахарлада жаш тёлу инфраструктураны, шёндюгюлю маданият макемелени эм спорт объекти кыраууга жангы кёз карамланы. Ала китапханаладыла эм маданият юйледиле, искусстволаны сабий школларыдыла эм театрладыла. Ала футбол майданладыла, арбаз эм парк спорт майданладыла, школ спортзалладыла, бассейнлери бла ФОК-ладыла эм тутушу залладыла. Ремонт этгенден сора да, керекли затла бла жалчытабыз.

Нальчикде маданият ара, буз дворец эм пятиборье бла кюреширча спорткомплекс, Жаш тёлую чыгармачылыкъ дворецин – жаш тёлуге кесини хунерин кёрюзюр онг болурча жер – ишлейбиз.

Битеу тамамланган жумушлада баш жетишимле адамларыбызны хайырларындыла: усталларыбызны эм врачларыбызны, эл миюлде эм промышленностеда урунганланы, кырулушчуланы эм жолчуланы, инженерлени эм технологаны.

Бирлешген Къабарты-Малкъарны 100-жыллыгын белгилеуге барыбыз да бирге хазырланганбыз: бирликди битеу демениги жетишимлени мурдору. Битеу жюрегимден республикабызны игирек, жетишимлик, ариуракъ этиуге юлюш къошхан хар инсанга ыразылыгызны билдиреме. Сау болугъуз!

Бизни ёз Къабарты-Малкъарыбыз жашнасын!

Казбек КОКОВ,
Къабарты-Малкъар
Республиканы Башчысы.

Жангычылыкъ

Маппинг – кёргюзтюу

Шабат кюню ингириде Правительствону юйюно аллында маппинг-шоу кыралгъанды. Уллу объектлени юсюнде видео проекция кёргюзтюу бу жол бла бизни республикада биринчи кере бардырылгъанды. Ол, Къабарты-Малкъарны тарыхыны жарыкъ бетлерин шёндюго технологияла бла хайырлана, Правительствону юйюно мекамында суратлагъанды. 3D амалны хайыры бла РФ-ни эмда КъМР-ни байракларын, таулары, атлары айтылган адамланы, андан сора да, башха тюрлю-тюрлю суратланы кёргюзтгенди. Ол суратлауда кёргюзтюлген затланы юслерин-

ден толлу хапар да айтылгъанды. Анга кырааргъа уа республиканы шахарларын да эллеринден мингден артыкъ адам келгенди. Ала: «Былай шоу бизни шахарда биринчи кере болады, бек бюсюрегенбиз, тюрлю-тюрлю тюрсюнле акъ юйюно юсюнде бек сейрлик кёрюне эдиле», – деп къууана эдиле. Шоу бир сакъат чакълы бир баргъанды, анга 50 минг чакълы бир адам къатышханды. Ахырында уа байрам уллу шейверке бла бошалгъанды. Адамла, андан сора да чачылмай, кечеги шахарда айлангандыла.

БАЛЛИЛАНЫ Алина.

Къуанчылы жумушпа

2 бет

Шабат кюн Къабарты-Малкъарны районлары бла шахарлары Абхазияны майданында кеслерини миллет энчиликлерин ачыкълагъан арбазла кырап, республиканы юбилейин белгилерге келгенлеге туберге хазырлангандыла.

Республика байрамына жарыкъ тубегенди

Кёрмюч

Эл миюлде, промышленностъда жетишимлерибиз

Нальчикде Атажукин бахчада КъМР-ни 100-жыллыгын белгилеуно чеклеринде республиканы эл миюлкюно бла промышленностуно предприятияларыны «Къабарты-Малкъар бюгонлюкде» деген кёрмючю кыралгъанды.

3 бет

Ачыгыу

Нальчикде 2-чи Таман Дивизияны орамында «Нальчик» спорт комплексини къатында орам баскетболдан жаруу этерча биринчи майдан ишленгенди.

Баскетболчуланы хазырларгъа – тынгылы майдан

4 бет

Республика байрамына жарыкъ тюбегенди

Шабат кюн Къабарты-Малкъарны районлары бла шахарлары Абхазияны майданында кеслерини миллет энчиликлерин ачыкълагъан арбазла къурап, республиканы юбилейин белгилерге келгенлеге тюберге хазырлангандыла. Кече бла къонакъбайла халкъга жарыкъ жырла бла тюбегенди. Аладан тышында да, майданда мында жашагъан башха миллетлини маданият араларыны келечилери да къатышхандыла. Арада уа уллу сахна орнатылып эди. Анда белгили жырчыларыбыз бла тепсеу

къауумларыбыз чыгъармачылыклары бла уллуну, гитчени да къууандыргандыла. Сабийлеге зауукълукъга уа уллу гинжиле болгандыла. Юбилей байрамга КъМР-ни Парламентини Председатели Татьяна Егорова, Правительствосуну Председатели Мусукланы Алий эмда КъМР-ни Башчысыны Администрациясыны таматасы Мухамед Кодзочери да къатышхандыла. Ала районланы, маданият араланы да кёрмючлери бла шагъырей болуп, аланы келечилери бла ушакъла бардыргандыла.

Ариу сёзле

Омакъ жарашдырылгъан сахнада уа байрам районланы келечилерини бир билерин ана тилеринде алгъышлаудан, «Къабарты-Малкъар» деген жырны айтыудан башланганды. Ызы бла уа халкъны аллына «Национальная палитра «100 лет КБР» деген концерт программаны бардыргъанла Гузийланы Джэннет, Данил Рокотов эм Джамал Теунов чыгып, ана тилеринде жыйылгъанланы байрам бла алгъышлагъандыла. Биринчиле болуп а программаны Нальчик шахарны келечилери ачандыла. Текуланы Амур, Светлана Тхагалегова, Дисана Шерхова, Атабийланы Абрек жыйылгъанланы кёллерин алгандыла. Аладан сора Зольск район артистлерини фахмулукъларын кёргозтгенди. Элбрус районну келечилери да жарыкъ программаларын «Асланбий» деген

районну айныуун кёргозторге эди да муратыбыз, анга жетишгенбиз дейме. Бу кюннге биз жылдан артыкъ хазырлангандыбыз. Жюзден артыкъ адам болуп келгенбиз.

Жюз жыл, аллай ариу датады, бир ёмюрден ары атлагъанбыз. Жашасын, жашнасын Къабарты-Малкъар Республикабыз, дегенди Элбрус районну администрациясыны Культура управлениясыны башчысы Толгъурланы Жаннет.

Миллет арбазладан сора да, Абхазия майданда миллет маданият араланы «Бизни барыбызны да юйюбюз – мени Республиканы» деген фестиваллары да ётгенди. Аланы араларында малкъар халкъны «Алан» жамауат организациясы да болганды. Аны таматасыны къуллугъун толтургъан Жаболаны Жабраил белгилегенге кере, халкъла аралы байламлыкъланы кючлеуде

Тепсеуле, алаамат жырла да

Байрым кюнню ингиринде Нальчикде Жашил театрдан КъМР-ни 100-жыллыгына жораланган уллу концерт озганды. Анга жамауат аслам халда келгенди эмда республиканы къууанчына сансыз болмагъанын ачыкълай, байрамны жаратханы да кезге туура эди. Аны хурметли къонакълары уа КъМР-ни Парламентини Председатели Татьяна Егорова, РФ-ни Федерация Советинде келечиси Улбашланы Мухарбий, Правительствосуну Председатели орунбасары Марат Хубиев, маданият министрлиги Мухаддин Кумахов, бирсиле да болгандыла.

тапханды. Тепсеуну жыр алыша, сахнада КъМР-ни халкъ артистлери Текуланы Амур, Черим Нахушев, сыйлы артистлери Тимур Гуазов, Светлана Тхагалегова, бирсиле да халкъны концерт номерлери бла къууандыргандыла. Амурну уа «Нальчик кечеле» деген жырны айтханына тынгылгъан бютюдн хышун эди.

Концертде дагыда КъМР-ни Маданият министрствосуну регионну жюзжыллыкъ юбилейине жоралап бардыргъан конкурсу бла байламлы жазылгъан автор чыгъармаланы премьералары да болганды. Алай бла жангы жырларын ол ингирде Жаникаланы Элдар («Кабардино-Бал-

энчи къууат бергенди. Районну элдерини келечилери уа кеслерини энчи кёрмючлери бла эдиле. Сёз ючюн, бызынгылы Аттоланы Жаннет халкъбызны тишируулары алгын этичуну жумушладан бири – чачакъ тойуу къалай тамамланганын сыйлоп кёргозте эди. Жаннет айтханды кере, ол бу ишге ёсуп келген тёлуюну да юйретирге хазырды.

Къызчыкъланы бир неччасы уа алгын аммаларыбыз къол учукъну къалай хайырлангандыларын, нартох унну не бла тартханларын кёргозте эдиле. Жыргъа бла тепсеуе да фахмуларын ачыкълай, ала тепсеуе да къурагандыла. Алаагъа къонакъга уа ташлы талачы Гузийланы Тахир да келип, бир неча жыр айтханды.

Сауут-саба кереклеге усталарыбыз Бачиланы Хамзат бла Курданланы Рашид да кеслерини къол ишлери бла жыйылгъанланы шагъырей этгенди. Чегем районну арбазында да абаданла, гитчеле да къонакъбайлыкъга тюбеген эдиле. Келгенлени жылы лёкъумла бла сыйлагъандыла, кёрмючлери бла шагъырей этгенди. «Чегем чучурла» деген жырчы къауум а къабарты тилде жырла айтханды.

Майданда Нальчик шахарны кесини да энчи арбазы бар эди. Анда муниципал къуралыну жеринде орналган предприятяла бла организацияла кеслерини сейир продукцияларын кёргозтгенди. Сёз ючюн, таулу жюн базарны келечилери келтирип сатхан затлагъа, хар замандача, сурат уллу эди. Андан сора «Платформа-Нальчик» ол кюн биринчи кере кенг кёргозтген 4D кинотеатр да кесини ишин бардыргъанды. Анда энчи кезлюкленни кийгенден сора Къабарты-Малкъарны саулай «ууп» чыгъаса. Проектни къурагъанла, республиканы битеу айтат жерлеринде съёмкала этип, аны шёндюглоу амаллаагъа келишдирип, адамла зауукълукъ табарча этгенди. Сабийле, абаданла да анга сыйлоп къарагъандыла.

Дагыда сабийлеге билим беруу жаны бла тюрлю-тюрлю организацияла бла биригиуле да байрамга келгенлени кеслеринде болгъан онгла бла шагъырей этгенди. Уллу гинжиле бла уа уакъчыкъла сыйлоп суратха тюшгенди.

Экинчи кюн да Абхазияны майданында жамауат районланы бла шахарланы тепсеу эм жыр коллективлерини чыгъармачылыкълары бла шагъырейленгенди. Черек районну келечиси Къадырланы Жаннет «Мени Черек районум» деген жырны эшитдирип, халкъны кёлун кётюргенди.

Байрам ийых кюнню ингиринде бошалганды. Нальчикни кёгу уа жарыкъ салотпадан толганды.

Арбазла

Абхазия майданда къурагъан миллет арбазланы 13 муниципал район эмда шахар округла орнатхандыла. Шахарчылагъа, тышындан келген къонакълагъа да ала концерт программала бла тюбегенди. Хар район да, кесини энчилигин ачыкълай, элдерини тарыхлары бла байламлы кёрмючле хазырлагъандыла.

Быллай миллет арбазланы къурауа биз хар жылдан да къатышгъа сюебиз. Бу жолгъу байрамны энчилигин эсге ала, бютюдн тынгылы хазырлангандыбыз. Бизни районда алтын халыла бла тигиу айнылды, аны себепли арбазыбыздагъы кёрмючле аллай амал бла тигилген затланы кёрюрге боллукъсуз. Андан башха да, агъач жонугъа, минчакъладан тюрлю-тюрлю затла хазырлауа да жаш тёлую аслам эс бёледи. Хар энчи кесини школунда бла маданият юйюнде сабийле быллай кружоклаагъа жюрюп кюрешедиле, – дегенди Псынаба элни маданият юйюню таматасы Амина Индарукова.

Хар муниципал къуралы да бу байрамга кесини энчи къууанчына хазырланганды. Къол устала кеслерини ишлерин кёргозтгенди. Миллет кийимле, харкюнлюк

жашауда хайырланлыгъан юй керекле, белгили жазыучуларыбызны киталарын да кёрюп онг бар эди бу эки кюнде.

Бююн биз 30 адам болуп келгенбиз. Аланы ичинде администрацияны ишчилери, культура юйюню ишчилери эмда элледен абаданла жыйылгъан келгенбиз. Черек районда къабартыла, таулула да жашайдыла, республиканы баш байлыкы адамладыла. Концерт программага бизни сабийле да къатышып, жыргъа бла тепсеуе усталыкъларын кёргозтгенди, – дегенди Черек районну администрациясыны башчысы орунбасары Эфендиланы Тареза.

– Арбазыбызда Элбрус

быллай жумушланы магъаналары уллууду.

Жамауат бла байламлы ишлени тамамлауу да, ол ызда ишбиз асламды. Бююн мында миллет кийимле, ашууну, юй кереклени кёргозторге бюргъан эдиле да, бек сыйлоп жарашдыргъанбыз. Сёз ючюн, ашарыкъларыбызны 30 тюрлюлерин хазырлагъанбыз. Башха миллетлени келечилери сейир этип, хар кёргозюлген затны энчи соргандыла. Быллай къууанчыларыбыз кеп болсунла, жашауубуз мамырлыкъда ётсун, – дегенди ол.

ТАППАСХАНЛАНЫ Аминат,
БАЛЛИЛАНЫ Алина.

тепсеуден башлагъанды. Сора Жаппуланы Ахмат, Гузийланы Джэннет, Гайылыны Тахир, Ёзденланы Танзила «Таулу таудан тояммайды», «Балкария», «Жерими ариулугъуна», «Мой край» деген жырла бла жюрекледе ёхтемлик туудургандыла.

Андан ары биз Элбрус, Черек, Чегем, Май, Прохладна районланы арбазларында болгандыбыз. Бу жол Бахсан ауузу келечилери кёрмючлерин туризмге бла малкъар халкъны миллет хазнасын ачыкълауа бёлюп, аланы кёргозтгенди. Бююнлюкде Минги тауну этегинде къонакъ алыу

кенг айныл баргъанын эсге ала, ала Нальчикке шёндюглоу гитче къонакъ юйледен бирин келтирип, аны майданда ариу орнатхан эдиле. Аны арбазында уа Элбрус районну краевед музейинде болгъан миллет хазнабызны ачыкълагъан алаамат затла бар эдиле. Сёз ючюн, таулу кийизлени бир неччасы бу юбилейге аталып жарашдырылгандыла. Алаагъа сейир бек уллу эди халкъда. Эки кюнню ичинде бардырылгъан байрамда бу арбаз къонакъдан къуру болмагъанды.

Черек районну келечилери да арбазларына кирген жерни къала сурат бла жасагъанлары анга

бирден сахнага чыгып, жыйылгъанланы уа Татьяна Борисовна алгъышлагъанды. Ол кесини сёзюнде республикабызга бир кере келип, аны табийгъатыны тамашалыгын кёрген дагыда къайтырға излемей къоймазлыгын чертгенди. Къайсы биригиз да ишлеген, жашагъан жеригизде республикабызны айнырына, жашларына юлюшюгноно къошасыз, аны ючюн да сау болугъуз деп, саулыкъ-есенлик, мамырлыкъ, монлукъ да тежегенди.

Концертни уа Б. Темирканов атлы къырал филармонияны симфония оркестри ачханды. Аладан сора да, ол кюн жамауат «Балкария», «Кабардинка», «Терк къазакъла», «Арабеск», «Амир», «Зори Кавказа», бирси ансамбльлени да жарыкъ тепсеулерин кёрюрге онг

кария»), Диана Тхакахова («Моя Земля»), Черим Нахушев («Моя республика») эшитдиргенди. Жаш тёлую уа, аладан сора да, Москвадан келген къонакъланы Доминик Джокер бла Мухтар Хардаиы чыгъармачылыкъларын жаратханларын баямлай, жырчылаагъа жарыкъ тюбегенди. Ала да байрамга келгенлени алгъышлап, жарашулыкъ, ачыкъ ниетлилик тежегенди.

Юч сагъатны ичинде баргъан концерт абаданлаагъа, жаш адамлаагъа да бирча сейир болганды. Жамауат, артистле да туугъан эмда ёсген журтларын багъалагъанларын, ол мындан арысында да айны барырын сыйгенлерин бирча ачыкълагъандыла.

МОКЪАЛАНЫ Зухура,
Суратланы Артур
ВОЛОГИРОВ алганды.

Тарыхлы экспонатла

Республиканы 100-жыллыгына жоралап Къабарты-Малкъарны коллекционерлерини обществосу 8 эм 10 сентябрьде Нальчикде кёрмючле къурагъандыла.

Биринчи кюн ала Абхазия майданда жыйылгъандыла. Мында ала коллекционны ахчала, сауутла, бичакъла, суратха алдыруучу аппаратла, кюмошден этилген затла, электроника, сабий илляула эмда эски киталла кёргозтгенди. Анда адамла кеслерини затларын сатаргъа, бюсюрегелерин сатып алырға неда алышырға боллукъ эдиле.

– Биз бу къыйматланы тарых магъаналылыкъларын ангылап сакъларгъа кюрешедиз. Бююн республиканы затларыбыз кёрюргенди. Мындагъы продукцияны 20 ызгъа бёлюп къараргъа боллукъду, – дегенди обществовону башчысы Сергей Грищенко.

Экинчи кюн кёрмюч Къабарты орамда Арбатда ётгенди. Келген адамла анга къууанып, кёргозюлген затлаагъа къарап, быллай тюрлю тюбешиле терктер къурала турсала сыйгенлерин билдиргенди.

БАЛЛИЛАНЫ Алина.

Кёрмюч

Эл мюлкде, промышленностьда жетишимлерибиз

Нальчикде Атажукин бахчада КЪМР-ни 100-жыллыгын белгилеуно чеклеринде республиканы эл мюлкюно бла промышленностуно предприятяларыны «Къабарты-Малкъар бюгюнлюкде» деген кёрмючю кыралганды. Анда 50-ге жууукъ предприятие кеслерини продукцияларын кёргозгендиле: аш-суудан башлап, илму, банк продукцияга, машинала ишлетиуге дери да.

Танг атхынчы жыйырга керекди Бюгюнлюкде КЪМР-де терек бахчачылык бютонда айнылды, кёрмючде кеслерини продукциясын бир ненча предприятие кёргозгенди: «Сады Баксана», «Фрукт-трейд», «Агрохолд» эм башчала.

Алма, помидор дегенча тёрели эл мюлк продукция бла бирге жангы битимле да ёсдюроледиле. Сёзге, голубика, «Голубика Кавказа» акционер обществону башчысы **Марьяна Жилванова** бизге айтханына кёре, предприятие 2019 жылда ачылганды, анда

консерва заводу», юлгоге, «жабык» амал бла ишлейди. Башхача айтханда, тахта кёгетлени ёсдюроуден башлап, аланы жарашдырыуга, сатууга дери битеу жумшланы предприятие кеси тамамлайды. Бир жылга мында 10 миллион условный банка чыгарылады, ол санда жаш кудорду, тузланган наша, помидор.

Европалы рынокда жангыз

«Живая вода» предприятие жаш заводладан биринди деге боллукду – ол 2018 жылда ачылганды. Алай анда чыгарылган

Сёзге, гара сууну 5-литрлик эмда 19-литрлик шешалага кыуярча ыз ачылганды.

– Биз шешалага кыуылган гара сууну Германияга сатхан жангыз россейли предприятие биз. Адамла «Бабугент» сууну таныйдыла, биледиле, сойноп аладыла. Бир сагыатха уа 5 минг шеша чыгарылады. Эс бурган болурсуз, шешала, этикеткала да энчидиле, башхалага ушамайдыла. Ала Европалы стандартлагга кёре хазырлангандыла, Германияны рыногуна аны хайырындан чыгарган онг болганды. Мындан ары сатууну кенгертирге муратлыбыз, ол санда Орта Азияга чыгарга керекди. Жууукъ Восток кыралла бла уа сёлешиле бардырыладыла, ол санда Иракга, Сауд Аравияга, Кувейтге продукциябизны ийгенбиз. Анда сатууну кыуяр ючюн а кырал чекле ачылыларын сакьял турабыз, – дегенди ол бизге.

Татлы ашарыкыла

Татлы ашарыкыла чыгарган предприятялары кёрмючлерини кыатында уа халк бютонда аслам эди. «Жако», «Эльбрус-К», «Нальчик-сласть» кондитер фабрикала конфетлерин кёргозгендиле. «Эльбрус-К» завод, сёзсюз, республикада, андан тышында да белгиледи. Анга башчылыкны **Аналаны Лариса** этеди. Жылга 500 тонна татлы ашарыкыла чыгарыладыла, битеу да бирге 150 тюрлю продукция этиледи. Ол санда мармелад, пастила, вафли, тюрлю-тюрлю ичлери бла конфетле.

Заводну келечиси **Асият Докшукинаны** бизге айтханына кёре, предприятие ачылганылы 20 жылдан аслам озганды. «Биз конфетлени жарашдырганда кастеволю сырьёню хайырланбыз. Анга энчи магына бериледи. Сёзге, глазуруну Бельгиядан алабыз. Шёндюго экономика кытылыкны сынарга туюеди, алай компания келишимни бузмаганды», – дегенди ол.

«Эльбрус-К»-ны татлы ашарыкыларын Россейде, тыш кыраллада да сатып алырга боллукду, ол санда Арменияда, Къазахстанда, Монголияда. Алгаракыла уа Дубайны рыногуна да чыкыгандыла.

Илму

Жангычылыкыла Эл мюлк продукция бла бирге уа илму, банк жангычылыкыла да кёргозтолгендиле. Россельхоз банк финанс продукцияларыны юслеринден бирденгендиле.

Тау эм тау этекледе бахчачылыкны Шимал-Кавказ илму-излем институту уа илму жангычылыклары, селекция тинтиуери бла келгендиле. Вузну башчысыны илму жаны бла оорунасары **Баккуланы Жамалны** бизге айтханына кёре, институтта алимле битимлени тюрлюлюклерини селекциясы бла корешедиле.

– Аны бла бирге уа конструктор бюро, лаборатория да бардыла. Анда уа тирликин заранлы кыурт-кыуурсхаладан, арууладан кыоруулау амалла тинтиледиле, пестицидле хазырланадыла. Бюгюнлюкде экономикада кытылыкны хайыры уллуду. Ол регионда терек бахчачылыкны айнытырга себеплик этгенди. Бизни алимле Шимал-Кавказ регионда жерчилик бла корешгенлеге топуракны хазырлаудан башлап, тирлик жыйгынчыгыга дери битеу жумшланы бардырырга юйретедиле. Кюн сайын тюрлю-тюрлю республикаладан 10-15 предпринимательден келеди заявка, – дегенди ол.

Ачылыуу

Кёрмючюно болуму, республиканы эл мюлкюно бла промышленностуно онглры бла шагьеры болурга келгенлени арасында сыйлы кыонакыла да бар эдиле – КЪМР-ни Парламентини башчысы **Татьяна Егорова**, сенатор **Улбашланы Мухарбий**, Правительствоу таматасы **Мусукланы Алий**, КЪМР-ни Башчысыны Администрациясыны таматасы **Мухамед Кодзоков** эм башчала. Кёрмючге Санкт-Петербургуно Законла чыгаруучу жый-

ылууну келечилери да келгендиле.

Ала хар предприятяны кыатына барып, экономика болумларыны, продукцияны сатууну онглрыны юслеринден соргандыла, ишчи жерле кыаллай бир болгандыларын, производствону кенгертиу муратларын да билдирге сойгендиле.

Ахырында Мусукланы Алий кёрмючюно юсюнден журналистлени сорууларына жууапла бергенди. Ол эл мюлкде, промышленността алга атламла этилгенлерине ыразылыкын билдиргенди, ёсую бютонда жерчиликде эсленди.

– Жангы технологиялары себебинден будайны, тахта кёгетлени тирликлери кёбейгенди. Аны бла байламлы жарашдырыучу предприятяла да ишлерин тирилтгендиле. Бюгюнлюкде уа инвестиция проектле энтта бардыла, ала да жашауда бардырылсала, ишчи жерле кыураалыкыдыла. Битеу бу жумушла халкны кыолайлыгын ийлендириуге бурулдула. Эм уллу инвестиция проект а Тырынауада вольфрам-молибден чыгарган комбинатны ишлетиу болганыны билебиз. Анда кыурулуш ишле болжалла бузулмай бардырыладыла, 2023-2024 жыллада ол ишлеп башларыгына ишексизме, – дегенди премьер-министр.

Сёз тыш кыраллы продукцияны кеси товарла бла алышыну юсюнден да барганды. Мусукланы Алий кыралда тамаланган мадарланы хайырындан Россейде ашыкы кыоркыуусулук жалчытылынганна эс бурганды. Програмамагы бизни республика да тири кыатышады. Сёзге, Россейде сатылган алмаланы жартысы Къабарты-Малкъарда ёсдюроледди.

ТИКАЛАНЫ Фатима.
Суратла авторнудула.

Концерт

Сахнада – миллет хазнабызны байлыгы

Музыкалы театрда КЪМР-ни 100-жыллыгын белгилеуно чеклеринде «На вершине столетия» деген концерт болганды. Анга республикада, андан тышында да белгиле артистле бла бирге сабий чыгармачылык школланы окуучулары, жаш спортчула да кыатышандыла. Кыуручулары арасында КЪМР-ни Парламентини спикери **Татьяна Егорова**, Правительствоу Председатели **Мусукланы Алий**, башха сыйлы кыонакыла да бар эдиле.

Байрам концерт а керти да жарык эм сейр болганды. Сахнадан жырла айтылгандыла, миллет, шёндюго тепсеуле кёргозтолгендиле. Алай аны бла бирге уа мультимедиа эм графикалы технологияла хайырланылгандыла. Кыуручула Эльбрусуну 3-D амал бла ишлетилен сураттын, Кыабарты-Малкъарны гербин, КЪМР-ни 100-жыллыгыны белгисин кёргендиле. Бютонда уа Мечиланы Къазим, Бекмурза Пачев суратдан залга кыурап, ызы бла уа сахнага чыгып, назмуларын айтаан кезиу сейр кёрюнгенди. Быллай оюн да шёндюго технологиялары болушуклары бла хазырланганды.

Жыйылганла КЪМР-ни летописине жораланган видеороликке сейр этип кыурагандыла. Анда совет кырал тохташан кезиуден башлап, ызы бла жыллада промышленност, эл мюлк, культура, башха бёлюмле кыаллай айныгандыларына аталган архив суратла, видеокарла хайырланылгандыла.

Эки сагыатха жууукъ заманы ичинде артистле Кыабарты-Малкъарны ёмюрлюк жашаууну, бюгонню айныууну юсюнден чыгармачылык сёз бла айтхандыла. Концертде «Кабардинка» кырал академиялы эм «Балкария» кырал фольклор-этнография ансамблыле Нарт эпоха бла халк жигит жырлагга кёре

салынган тепсеулени кёргозтолгендиле. «Терские казаки» кырал фольклор ансамбль, хар замандача, жарык оюн кыураганды.

Республиканы ёмюрлюк байрамы бла тюрлю-тюрлю конкурсланы лауреаты **Идар Коцев** алгышлаганды. Жаш артистле бла бирге сахнага белгиле жырчыла **Текуланы Амур**, **Габаланы Тенгиз**, **Черим Нахушев**, **Аскер Бербеков**, Музыкалы театры солистери **Жаникаланы Элдар**, **Асият Черкесова**, **Асият Думаева**, **Жаболаны Замира** эм башха

жырчыла да чыкыгандыла. Олимпиады резервни спорт школуну окуучулары уа художестволу эм спорт гимнастикадан, тутушууну тюрлю-тюрлюлеринден усталыкларын кёргозтолгендиле. Ала жарау бардырган кезиуде Кыабарты-Малкъарны спортда жетишимлерини юсюнден видеоролик кёргозтолгенди.

Ахырында артистле «Къабарты-Малкъар» деген жырны айтхандыла.

ТОКЛАНЫ Фатима.
Суратланы Артур ЕЛКАНОВ алганды.

Ахшы хапар

Ташлы-Талада Маданият юйно кыурулушу бошалганды

Республиканы юбилейине жоралап, Ташлы-Талада маданият юйно тынгылы ремонт ишледен сора Къабарты-Малкъарны ашхандыла. Объект «Капитальный» ремонт сельских домов культуры» деген программаны чеклеринде бардырылганды. Лескен райондан анга дагыда Озрек элники да туюенди. Эсигизге салайыкы, тауу элдеги клуб жабылып, ишлемей турганыны 10 жылдан артык заман ётгенди.

Ташлы талачылары алгышларга уа КЪМР-ни маданият министри Мухадин Кумахов бла район администрацияны баш-

чысы Сафарби Инжижиков да келген эдиле. Ала эллилени алдгышылап, объект жууукъ кезиуде толусунлай хайырлангыча болушун чертенгендиле. Бу эл клубну жангыртууну «Альмезстрой» кыурулуш компания бардырылганды. Бюгонлюкде объектни башы жангыдан жабылганды, жылуу, суу, ток барган ысла толусунлай алышындырылгандыла. Мекамны тыш кёрюмдюсю да танымачча тюрлендирилгенди. Компаниягы 2017 жылда кыураган сметага кёре ишлерге туюени себепли, алыкча маданият

ТАПАСХАНЛАНЫ Аминат.

Жоппа

Къулийланы Къайсын атлы проспект жангыртылганды

Къабарты-Малкъарны 100-жыллыгын белгилеуге республика не жаны бла да хазырланганды, болсада бютонда уллу магына жолланы тапландырыуга бурулганды. Аны чеклеринде Нальчикни ара орамлары жангыртылгандыла, ол санда Ленин, Шогенцуков атлы проспекте, Къабарты орам, жууукъ кезиуде жангыртыу жумушла Головки орамда башлангыкыдыла.

Байрам кюнде уа тынгылы жангыртыу жумушладан сора Къулийланы Къайсын атлы проспекти кыууанчы халда ачылыу болганды. Анга КЪМР-ни Парламентини Председатели **Татьяна Егорова**, Правительствоу Председатели **Мусукланы Алий**, сенатор **Улбашланы Мухарбий**, КЪМР-ни Башчысыны Администрациясыны таматасы **Мухамед Кодзоков**, Нальчикни мэри **Таймураз Ахохов** эм башчала кыатышандыла.

Таймураз Ахохов жыйылгандыны байрам бла алгышлаганды. Ол республиканы оюучулары нальчиккеге ырахматлы жашау болумла кыурауга энчи эс бурганларын чертенгенди. Скверлени ишленгенлери, орамла, кёп кыатлы юйлене арбалары жангыртылгандыла да

анга шагатылык этедиле. – Болсада жолланы тапландырыуга, алада кыоркыуусулуккы жалчытыуга энчи эс бурлады. Ахыр юч жылны ичинде Нальчикде 66 орам тынгылы жангыртылганды, аланы битеулу узунлугу 70 километрден асламды. Ол санда быйыл 12 жол тап халга келтирилгенди, – деп чертенди шахарны башчысы.

Ленин, Къулийланы Къайсын эм Али Шогенцуков атлы проспекте тынгылы жангыртыу жумушлагга ахча республиканы жол фонддан берилгенди. Таймураз Борисович КЪМР-ни Башчысына, Правительствоа бу себеплик ючюн шахарчыла эс атларынды ыразылыкын айтханды. Кюн сайын а кыурулуш ишлеге 400 адам чыкыгандыла, тюрлю-

тюрлю техника ишленгенди. Ала бла бирге уа бордорла, асфальт, плитка чыгарган предприятялада да кыадалык корешгендиле битеу жумушла белгиленген заманда бошалгыча. Тапландырылган проспектеде асфальт алышынганны бла бирге «Таза кёк» программаны чеклеринде ток эм башха ысла жёр туюу бла тартылгандыла, чыракыла салынгандыла. Сёзге, жалаңда Къулийланы Къайсын атлы орамда 68 чырак багыана орнатылганды.

– Сёзсюз, уллу, кыйын иш толтурулганды. Проспектлени битеулу узунлугу 8,5 километрден асламды, аланы шёндюго излемлеге келишдируу бла бирге тийрелерин жашиллендируу жумушла да бардырылгандыла. Дагыда тротуар плитка 16

километрде салынганды. Бекмаганылысы уа инженер ысла алышынганларыды. Бир-бир ишле болжалдан алга окуна ахырларына жетгендиле, – дегенди Нальчикни мэри. Жыйылганла жол кыурулушчулага ыразылыкларын айтхандыла. Аладан айырмалыла уа КЪМР-ни Правительствоуно

бла Парламентини Сыйлы грамоталары бла сауыалангандыла. Белгиленгенлени арасында «Выбор» обществону экскаваторну жюрюткен Габоланы Курманбий, бу предприятяны тамата инженерни Шауаланы Марат эм башчала бардыла.

АБДУЛЛАХЛАНЫ Фатима.

Ачылыу

Нальчикде 2-чи Таман Дивизияны орамында «Нальчик» спорт комплексни кьатында орам баскетболдан жарау этерча биринчи майдан ишленгенди.

Аны кьууанчы халда ачылыуна республиканы Правительствосуна Председатели Мусукланы Алий, спорт министри Ислам Хасанов, Нальчкини шахар администрациясыны башчысы Таймураз Ахохов,

Ачылыу «Шагди» ансамблны кичи кьууумуну тепсеюу бла башланганды. Алгышлау сезюнде Мусукланы Алий баскетбол майданны ишлеуно сабийлеге, профессионал спортчуларга да магьа-

Баскетболчулары хазырларга – тынгылы майдан

«Промсвязьбанк» обществону таматасыны орунбасары Сергей Платонов, Россейни баскетболдан федерациясыны президенти, спортну сыйлы устасы Андрей Кириленко, федерацияны толтуруучу директору Владимир Дачок, «Промсвязьбанкны» вице-президенти Дмитрий Макеев, спортну сыйлы устасы, Токиода Олимпиада оюнланы баскетболдан кюмуш призёру Александр Зуев, спортчула, тренерле бла кьараучула кьатышхандыла.

налылыгын чертгенди. «Биз бюгюн бери, керти да, иги жумуш бла жыйылганбыз. Араны «Промсвязьбанк» ишленгенди, аны башчыларына республикабызда спорт системабызга быллай ахшы сауга этгенлери ючюн ыразылыгымы билдиреми. Мында жерлешлерибиз спортну ариу тюрлюсю – баскетбол бла кюроширлерине, ала арасындан чемпионла чыгьарларына ийнанам. Спортчуларыбызны кеп телюлери арада жарауларын

бардырыкларына ишексизме, алагьа жетишимле тежейме. Ачылыу республиканы 100-жылгытын белгилеген кюлеге тюшгенин да айтырчды», – дегенди Алий Тахирович. Мусукланы Алий сабий эм жаш телю спортну айнытууга себеплик этгенлери ючюн Сергей Платоновха, Андрей Кириленкога, Дмитрий Макеевге, «Промсвязьбанкны» регионда бөлуюню директору Азамат Нахушевге ыразылык кьагьытла бергенди. Таймураз Ахохов

уа чемпион бла суратха тюше, кьагьытларына кьол салдыра иги кесекни мычыгьандыла. Ол мында эсде кьалырча кеп хорламла болуруна ышанганын билдиргенди.

Россейде баскетболдан эшикте жарау этерча биринчи ара 2020 жылны 7 октябринде Тулада ачылганды, ол спортну бу тюрлюсюню халкьла аралы федерациясыны измеллерине тийишлиликде ишленгенди. Аны кьурулушуна аханы Россейде «Промсвязьбанк» Баскетболдан федерация бла бирге жарашдырылган «ПСБ-Сабийлеге» спорт проектине кер бергенди. Бу программа сабийле эшикте сюйген спортлары бла кюроширча мадарла этиуге жораланганды, алада усталыкларын профессионалла, энди ойнап башлагьанла да ёсдюраллыкьдыла. Сора майданлада шахар, битеу кьырал, халкьла аралы эришулени бардырырга да боллукьду. Проект тамамланган эки жылны ичинде Россейни шахарларында аллай он ара ачылганды, онбиринчисин общество Нальчикде ишлерге умут этген эди. Ара 4 минг квадрат метр жерде орналады, анда баскетбол ойнарча 5 майдан, воркаутха жер бла кьараучуларга трибунала бардыла. Юсюне акрил салынгыды, ол суукьда, кьызыуда да бузулмайды.

Кульчаланы Зульфия.

Белгилеу

Фахмулары бла кьууандыргьандыла

Кьабарты-Малкьарны 100-жылгытын белгилеу жумушланы черклеринде республикада тюрлю-тюрлю кьууанчы жумушла бардырылгьандыла. 9 сентябрьде Нальчикде юбилейни белгилеуно чеклеринде

кьуралган эмда жангьртылган скверледе сабий чыгьармачылык коллективени концертлери болгьандыла. Кьабарты-Малкьар кьырал университетни тийресинде скверде «Иоканто» сабий жыр студияны окь-

уучулары шахарчулары кеслерини фахмулары бла кьууандыргьандыла. Жаш жырчыла эки сагыатны ичинде республиканы халкьларыны миллет тилеринде жырла айттып, алайда жыйылган кьараучулары кьарсларына тийишли болгьандыла.

Хуранов аты орамда уа искусствону Жабаги Казанов аты 2-чи номерли сабий чыгьармачылык школуно окьуучулары концерт кьурагьандыла. Жарык костюмлада жаш артистле кавказ халкьларыны миллетлерине тепсеулерин кергюзтгендиле, тууган журтубузга сюймеклики юслеринден назмула айтхандыла, жырлагьандыла.

Школну башчысы орунбасары Аминат Валиеваны бизге айтханына керге, бу кюледе сабийле тюрлю-тюрлю концертлеге кьатышдыла. «Ол а бек магьаналыды, ала кьараучулары аллында сюелирге сына жыйышдырадыла. Бюгюн а 5 жылдан башлап 18 жылгьа дерги окьуучула кьатышдыла концертге. Бизни школда сабийле жырларга, тепсерге, миллет

кьол усталыкьлага да юйрендиле», – дегенди ол бизге.

Профсоюзланы юйюно аллында майданда уа Жаш кьараучу театры тюрлю-тюрлю оюнла кьурагьандыла. Кьулийланы Кьайсыны эсгертемесини тийресинде майдан сабийле кюлген ауауладан толу эди ол ингирде. Жашчыла бла кьызчыкьла жаш артистле кьурагьан оюнлага сюйюп кьатышхандыла.

Кьууанчы концертле

шахарны битеу районларында да кьуралгьанларын айтырчды. Гагарин, Тарчаров аты скверледе, Кадыров аты паркда, Атажукин бахчада, Вольный ауулда «Нарт» микрорайонда «Эрудит», «Рирада» чыгьармачылык коллективле, искусстволаны 1-чи эм 2-чи номерли школларыны окьуучулары жырлап, тепсеп, назмула айттып, республиканы тууган кюнюно байрамны бютюнда жарыкь этгендиле.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

Чарих

Саугьала ючюн – кьаты сермеш

Республика бла байламлы бир тюрлю уллу байрам да ат чарихсиз ётмегенин билебиз. Бу жолгьу юбилейде да спортну бу тюрлюсюню сюйгенлеге ахшы саугьа болгьанды.

КьМР-ни Эл мюлк министрствосу кьураган эришулеге быйыл тыш кьыраллы атчыла да кьатышханларын белгилерчды. Бу жолгьу чарихлени саугьа фонду 3,5 миллион сом болгьанды. Ондан артыкь чарихге бёлюнген ахчадан биришер миллиону «Президентни кубогуна» бла «Элбрусну кубогуна» кетгендиле. Кьалгьаны уа бирси сермешледе хорлагьанлары араларында юлешингенди.

Бу чарихлеге кьарарга республиканы Правительствосуна Председатели Мусукланы Алий эм башха кьулукьчула да келгендиле.

КьМР-ни Башчысыны саугьасына быйыл юч жылдан тамата атла эришген-

Принц Роузну хорламга жокей Тимур Сижажев келтиргенди. Баш саугьаладан бирин да ала алгьандыла.

«Элбрусну кубогу» ючюн да юч жыллары толгьан атла чыкьган эдиле. Ала 2400 метри кьаты сермешде ётгендиле. Хорламны уа Чечен Республикадан Сулим Цыцаевни Акцент деген аты алгьанды. Са-

Ирина Даурова, Адыгьен Магомет Дзыбов эм башхала жыйылгьанлары кеслерине чыгьармачылыклары бла кьууандыргьандыла.

Саулайда ол кюн 10 чарих болгьанды. Бек ахырында Нальчкини хурметине аталгьаны ётгенди. Анда атла 1600 метрде эришгендиле. Ол саугьаны да Чеченден Саид Шапту-

диле. Аланы араларында хорламын Принц Роуздан сакьлай эдиле да, аны ючюн жарыгьанла муратларына жетгендиле. Ахшы хазырлыгы болган ат, ызындан келгенледен иги да алга кетип, финишге алай жетгенди. Аны иеси Вячеслав Вороковду.

угьаладан а энта да бири кьоншу республикага кетгенди. Экижыллыкьланы араларында да ала кюлюрек эдиле.

Чарихлеге келгенлени культураны ишчилери да келлерин алгьандыла. Музыка театры солисткасы Дина Белоцерковская,

каевни Мамед деген аты кьытханды.

Ат чарихлени сезону жабылырга алай кеп кьалмагьанды. 21 сентябрьде спортну бу тюрлюсюне сейирлери болгьанлары Нальчкини ипподрому сакьлайды.

КЬАСЫМЛАНЫ Аминат.

Башламчылык

Чегемде бла Кенделенде – энчи тийреле

«Бизнес-спринт» федерал проектни чегинде 2023 жылда «акьыллы» спорт майданла ишлениридикле, деп билдирдиле республиканы Спорт министрствосундан. Проектни тамамлаугьа 2024 жылгьа дерги федерал бюджетден 152 миллион сом бёлуюнюрюкдю.

Майданла сабийлеге, абаданлагьа да жараулу шендююлю спорттехнологияга керге воркаут комплексле бла жалчыллыкьдыла, эшикте тренажерла орнатыллыкьдыла, жалгьан кьыдыгы бла футбол майданла эм чабыу жолчукьла боллукьдула. «Акьыллы» спорт майданлага Wi-Fi тартыл-

лыкьды, аны хайырындан адамла онлайн-консултациялары себепликлары бла жарауларынын жарашдыраллыкьдыла, упражнениялары тюз неда терс этгенлери кьараяллыкьдыла. 2024 жылда да аллай дагьыда эки объект ишлениридикле.

ХАБИБУЛЛАХЛАНЫ Зульфия.

Маданият

Кьабарты-Малкьарны кюнлери – Москвада

Кьабарты-Малкьарны 100-жылгытын белгилеуно чегинде 17-22 сентябрьде Москвада республиканы маданиятыны кюнлери бардырыллыкьдыла.

Ара шахарны баш театрларыны бири – «Современники» – сахнасында спектакльерин регионну юч кьырал театры кергюзторюкюле: **17 сентябрьде** – Максим Горький аты Орус драма театры Ф. Достоевскийни «Преступление и наказание» романына керге «Дело Раскольников» спектакли, 19:00 сагьатда башланырыкьды; **18 сентябрьде** – Кьулийланы Кьайсын аты Малкьар кьырал драма театры Чингиз Айтматовну «И долгие века длится день» романына керге «Ажашанла» спектакли, 19:00 сагьатда башланырыкьды;

19 сентябрьде – Али Шогенчуков аты Кьабарты кьырал драма театры Битирланы Эдуардны драмасына керге «Черкесская Жизнь» спектакли, 19:00 сагьатда башланырыкьды;

20 сентябрьде – Кьырал Кремль дворецде 19:00 сагьатда Кьабарты-Малкьарны, Кьарачай-Черкесни, Адыгьаны искусство усталарыны концерти боллукьду. Дворецни холлунда «Кьабарты-Малкьар – Россейни жаухары» деген кермюк кьураллыкьды.

21 сентябрьде – Россейни шендююлю тарыхыны музейинде 14:00 сагьатда Кьабарты-Малкьарны кюлдан усталарыны чыгьармаларыны бла суратлау искусствосуну кермюкчлери бардырыллыкьдыла.

22 сентябрьде – Москонцерт Холлда 19:00 сагьатда Кьабарты-Малкьар кьырал музыка театрыны артистлерини концерти боллукьду.

УЧРЕДИТЕЛЬ: КЬАБАРТЫ-МАЛКЬАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редактор
КЬОНАКЬЛАНЫ Хасан
РЕДКОЛЛЕГИЯ:
ТЕКУЛАНЫ Хауа
(баш редактору орунбасары),
ЖАНГУРАЗЛАНЫ Нажабат
(баш редактору орунбасары),
ТОКЬЛУЛАНЫ Борис
(жууаплы секретарь),
МУСУКАЛАНЫ Сакинат,
ТИКАЛАНЫ Фатима,
ТРАМЛАНЫ Зухура,
УЛБАШЛАНЫ Мурат.

ТЕЛЕФОНИА:
Редактору приёмный – 42-63-01.
Баш редактору орунбасарлары – 42-38-21, 40-04-82.
Жууаплы секретарь – 40-03-24.
Секретариат – 40-93-62. Корректорла – 42-63-52.
РЕДАКЦИЯНЫ БЁ.НОМЛЕРИ:
Политика эм право – 42-24-02, 42-67-68.
Экономика – 42-66-73.
Культура – 42-66-76.
Социал ишле – 42-75-82, 40-59-18.
Курортла, туризм эм спорт – 40-39-93, 42-66-71.
Окьуучула бла байламлыкьла жюрюптоу эм жазылыу – 42-37-94.
Энци корреспондент – 42-68-72.
Операторла – 42-66-85, 40-28-97.

Редакция авторла бла кьагьыт жюрютмейди.
Кьол жазмалагьа рецензия этилмейди эм ала артка кьайтарылмайдыла.
Газетде басмаланган материаллада айтылган оюнла редакцияны оюму бла келишимге боллукьдула. Алайда айтылган хар зат ючюн Россей Федерацияны Басманы юсюнде законна тийишлиликде материалланы авторлары кеслери жууаплыдыла.
Редакция авторлардан 400 газет тизгинден (машина бла жазылган 5-6 бет) кёню алмайды.
Газет Связны, информация технологиялары эмда асламлы коммуникациялары ишлери жапы бла федерал надзор службаны (Роскомнадзорну) Кьабарты-Малкьарла управленийсында 2016 жылда 19 декабрьде регистрация этилгенди.
Регистрация номер – ПИ № ТУ07-00118. Индекс - П 5893

Газетни басмагьа «КьМР-Медиа» ГКУ-ну компьютер службасы хазыр этгенди.
Газет «Издательство «Южный регион» ООО-ну типографиясында басмаланганды.
Старвороль край, Ессентуки ш., Никольский орам, 5а
Газетлени ислерине тапдыру ючюн КьМР-ни почта связныны федерал Управленийсы жууаплыды.
Телефона: 76-01-21
Газетлени розничнагьа сатыу ючюн КьМР-ни «Роспечать» акционер обществосу жууаплыды.
Телефон: 42-69-34
Газет ийыкьда оч керге чыгьады – геюрге, орта, шабат кюнледе.

Номерге графикте керге 19:00 сагьатда кьол салынады. 20:00 сагьатда кьол салынганды
ГАЗЕТНИ НОМЕРНИ ЧЫГЬАРГЬАНЫ:
Тапсасханланы Аминат – дежурный редактор; Кучукуланы Сафият, Кетенчиланы Зульфия – жууаплы секретарыны орунбасарлары; Геляланы Валентина (1-чи бет), Зезаланы Лида (2-чи бет), Ахматланы Люза (3-чю бет), Бийбеккуланы Жаннета (4-чю бет) – корреспондент.
Тиражы 1474 экз. Заказ № 1832
Багьасы 10 сомду.

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬНИ АДРЕС:

360000, Нальчик шахар,
Ленин агьлы проспек, 5
электрон почта:
elbor_50@mail.ru